

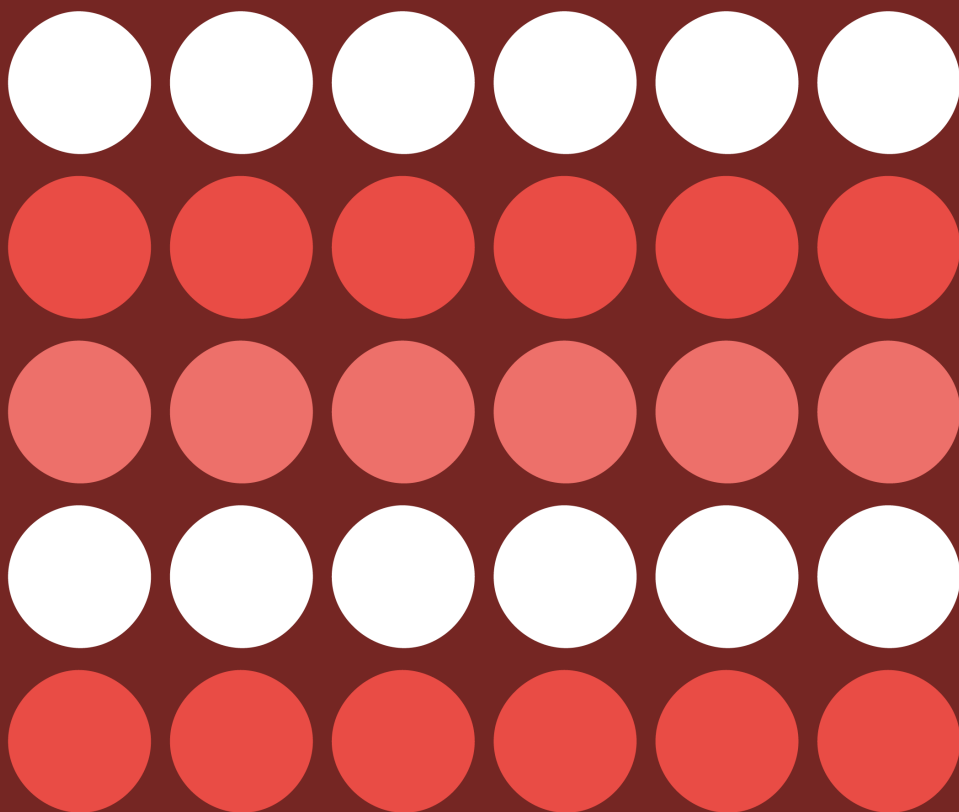
Edició 2017

Mapatge circ

Alemanya · Àustria · Suïssa ·

Països Nòrdics

Document realitzat per les oficines de l'ICEC a Europa

**Informació recollida i tractada per l'oficina
de l'ICEC a Alemanya:**

Oficina a Berlín

Charlottenstr. 18

D-10117 Berlin

T.: +49 30 551 95 40

berlin.icec@t-online.de

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de reconeixement no comercial 3.0 de Creative Commons. Se'n permet la còpia, la distribució i la comunicació pública sense ús comercial, sempre que se'n citi la font. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/legalcode>

**Institut Català de les Empreses Culturals
(ICEC)**

Passatge de la Banca, 1-3

08002 Barcelona

Telèfon: 933 162 770

icec.cultura@gencat.cat

www.gencat.cat/cultura/icec

Desembre 2016

Dipòsit legal B 4087-2015

Sumari

1. Introducció general del mercat del circ a Alemanya 4

Algunes xifres sobre el mercat de les arts escèniques a Alemanya 4

Volum de negoci 4

El sector de les arts escèniques 4

Estructures públiques vs. escena lliure 5

Les arts de carrer i el circ 6

Un sector atomitzat 8

Els artistes de circ, entre el criteri artístic i el dictat del mercat 10

I després? Una carrera professional curta 11

El circuit del circ i les arts de carrer 12

Festivals i programadors municipals de carrer i circ 12

Produccions de format gran/mitjà/petit 13

Ausländersteuer: 15% per a caixets de més de 250€/artista/actuació 13

Els teatres de varietats 14

Remuneració i condicions de treball 17

La formació d'artistes de circ 24

El circ als països escandinaus 28

2. Recusos locals 30

Programadors i festivals internacionals de circ i arts de carrer 30

Principals fires i trobades professionals d'arts de carrer i circ 47

Agents/Distribució/Producció 55

Escoles de circ 57

Prensa especialitzada / directoris 59

Museus i arxius de circ 61

Institucions i agents articuladors 62

Bibliografia consultada 83

3. Actuació de companyies catalanes 2014-2016 84

1. Introducció general del mercat del circ a Alemanya

- **Pràctiques i estratègies del mercat local**
- **Circuit estable**
- **Els professionals del circ**
- **Finançament**

Alemanya, Àustria, Suïssa i països nòrdics

Algunes xifres sobre el mercat de les arts escèniques a Alemanya

Volum de negoci

Els estudis existents sobre l'impacte econòmic de les indústries culturals a Alemanya parlen de les arts escèniques en conjunt, sense especificar-ho per subgèneres.

El sector de les arts escèniques (teatre, dansa, circ, titelles, etc.)

- Aproximadament 10.000 companyies independents d'arts escèniques a Alemanya (2015).
- Volum de facturació del sector de les arts escèniques: 125,5 milions d'euros (2013).

- La xifra de negocis de les arts escèniques representa un 4,5% del volum de negoci generat per tot el sector de les indústries culturals i creatives a Alemanya (2011).

Estructures públiques (Dreispartentheater) vs. escena lliure

A Alemanya hi ha una forta estructura de teatres públics, de titularitat municipal o federal, i una escena independent (*freie Szene*) amb recursos més limitats. A Alemanya hi ha uns 140 teatres públics, repartits en 120 ciutats i municipis. 225 teatres privats, més unes 825 sales polivalents que acullen activitats culturals de tot tipus.

Es podria dir, a grans trets, que, dels fons destinats per les autoritats federals i municipals a la promoció de la cultura, el 80% es destina a mantenir l'estructura de teatres, òperes i orquestres públiques, mentre que l'escena lliure disposa del 20% dels ajuts. Atès que ni les arts de carrer ni el circ no són reconeguts com a "cultura", aquests queden exclosos, de forma generalitzada, de qualsevol suport públic.

Les arts de carrer i el circ: un “entreteniment” sense valor cultural?

A Alemanya hi ha encara la dicotomia “art” vs. “entreteniment”. Un artista de circ entraria dins de la segona categoria, cosa que impedeix no només el prestigi social que, en canvi, pot tenir un ballarí, sinó també el seu accés a suport públic. En estar obligat a ser “rendible” econòmicament, ja que la seva subsistència depèn directament de l'èxit comercial del seu espectacle, l'artista de circ a Alemanya poc disposa de marge per poder crear alliberat del dictat del mercat i així poder desenvolupar-se artísticament.

A diferència d'altres països com França o Bèlgica, que han estat pioners a acceptar i entendre el circ contemporani com una forma més d'expressió artística i cultural, al nivell d'altres arts escèniques com les arts de carrer, la dansa o el teatre, a Alemanya, el circ, igual que les arts de carrer, ha estat fins ara menystingut per les institucions encarregades de les polítiques culturals i considerat més un mer entreteniment que no pas una forma

---

d'art digna de rebre suport públic. Això s'aplica també al circ tradicional (amb carpa, animals, etc.), que cada cop té més problemes per poder actuar a les poblacions alemanyes. Les autoritats municipals, atès que no hi ha una comprensió del circ com a forma artística, posen les màximes traves administratives possibles a la presència de circ a la seva ciutat, i, generant normatives com ara: protecció del paviment que no permet fer forats per ancorar-hi les carpes, normativa sobre deixalles, exigència de mostrar contractes posteriors amb altres ciutats per garantir la no-permanència del circ a la ciutat un cop passades les funcions, etc. Si abans s'admetia que el circ pengés cartells per tota la ciutat per anunciar-hi les funcions, avui dia les autoritats municipals limiten al màxim aquesta pràctica, i esgrimeixen alguna normativa sobre ús de l'espai públic, o bé atorguen espais només a les tarifes publicitàries habituals dins del sector comercial, a l'abast només de clients solvents.

Un sector molt atomitzat

L'atomització del sector del circ a Alemanya es fa palesa ja durant la fase de recerca d'informació per a aquest mapatge. De la poca informació existent, una gran majoria fa referència al circ tradicional (amb carpa, animals, pallassos, etc.), i moltes de les pàgines i els directoris són gestionats per particulars, fans del circ tradicional. Les referències al circ contemporani són molt escasses, sovint s'hi barreja circ tradicional i *nouveau cirque*, o es referencien les escenes d'altres països més que el circ contemporani alemany.

A Alemanya no existeix la figura especialitzada del crític de circ als mitjans de comunicació, molt poca densitat d'estudis de ciències del circ i és complicat trobar espais dins de l'opinió pública que s'interessin pel circ.

Fins ara, el fet que pràcticament no hi hagi agrupacions de professionals del circ, sinó que hagi estat un sector molt individualista, ha dificultat molt la tasca de lluitar per un major reconeixement

---

del circ com a forma cultural. En els últims anys han sorgit iniciatives com la Initiative Neuer Zirkus (INZ) o el BTiÖR (Associació de Teatre en Espais Públics) que estan lluitant perquè tant el circ com les arts de carrer siguin reconegudes a Alemanya com a cultura i no com a mer entreteniment.

Algunes iniciatives, com la “Kölner Stammtisch Neuer Zirkus” i la “Berliner Stammtisch Neuer Zirkus” (taules rodones sobre circ contemporani a Colònia i Berlín), permeten als professionals del circ trobar-se de manera regular. Segons es desprèn de les actes de les reunions (la majoria es troben disponibles dins el portal web www.initiative-neuerzirkus.de), fins ara la discussió sovint derivava cap als aspectes teòrics del circ i el seu valor com a mitjà d'expressió cultural. No obstant, en els darrers anys es comencen a abordar aspectes més pràctics relacionats amb el dia a dia dels artistes o les seves condicions de treball.

La consciència que cal unir esforços comença a quallar. En aquests moments s'està posant en marxa la xarxa Projekt

Netzwerk Zirkus, que ha nascut amb l'objectiu de representar tots els artistes de circ (independentment de la disciplina i de si treballen en circs tradicionals, contemporanis o varietats) i fer les funcions d'interlocutor del sector davant les institucions alemanyes, per aconseguir més reconeixement i millores en les condicions de producció, seguretat social i contractació d'artistes de circ.

Els artistes de circ, entre el criteri artístic i el dictat del mercat

A Alemanya, els artistes de circ freelance estan assegurats a través de la Künstlersozialversicherung, que garanteix prestacions en matèria d'assistència sanitària, suport a la dependència i pensions.

L'any 2015 la Künstlersozialkasse tenia 181.482 assegurats. Cal destacar que la majoria es troben en la franja d'entre 40-60 anys, seguits per la d'entre 30 i 40 anys.

Pel que fa a la mitjana d'ingressos dels artistes de circ, és una de les més baixes

---

de tot el sector cultural, segons les xifres de la Künstlersozialversicherung i el Deutscher Kulturrat (Consell Alemany de la Cultura), només superades a la baixa per pedagogs teatrals i titellaires. També s'observa, com en altres sectors, una gran diferència entre els ingressos dels homes i les dones, ja que elles cobren de mitjana un 30% menys que els seus companys.

I després? Una carrera professional curta

Un altre element a tenir en compte dins de la carrera professional d'un artista de circ, especialment en el cas de l'*Artistik* (acrobàcies, contorsionistes, etc.), és l'alt nivell d'exigència física que aquesta professió requereix, i que fa que sigui una carrera de curta durada habitualment.

En aquest sentit, els actuals cicles formatius per a artistes de circ insisteixen molt a formar els estudiants també en un batxillerat formal, a més de l'entrenament tècnic, de manera que, un cop passat el temps, aquests artistes puguin tenir altres opcions d'accedir a altres feines i guanyar-se la vida.

El circuit del circ i les arts de carrer

Festivals i programadors municipals de carrer i circ

En la regió D-A-CH hi ha molta tradició del que anomenen *Kleinkunst* (cabaret, varietats, entreteniment musical, circ, màgia), sobretot en teatres petits. L'estructura de festivals de carrer acostuma a venir donada, tret d'unes poques excepcions, per programadors municipals que ofereixen a l'estiu programació al carrer.

Festivals especialitzats només en circ n'hi ha uns quants. Darrerament s'han creat de nous i en els festivals pluridisciplinars s'han generat espais en la programació per espectacles de circ (veure apartat de fires i festivals). Molts dels programadors i festivals d'arts de carrer, però, inclouen el circ a l'hora de programar els seus esdeveniments.

Produccions de format gran/mitjà/petit

A l'hora de girar per Alemanya, cal tenir en compte que els pressupostos dels programadors municipals han anat reduint-se any rere any. Grans festivals que abans tenien capacitat per contractar grans produccions tenen ara problemes greus, si no han desaparegut completament.

Això fa que, a l'hora de programar companyies de fora, ho tinguin més fàcil muntatges de petit i mitjà format, i si organitzen gira per estalviar despeses de viatge, molt millor.

***Ausländersteuer*: 15% per a caixets de més de 250 €/artista/actuació**

A més, cal tenir en compte l'*Ausländersteuer*, un impost del 15% que el programador ha de pagar per totes les despeses relacionades amb la contractació d'un grup no alemany: no només caixet, sinó també despeses tècniques, viatge, allotjament, dietes... Tot es grava amb un 15% i fa pujar el pressupost de manera considerable.

TOURING-ARTIST.INFO

www.touring-artists.info

Pàgina web posada en marxa per l'Internationales Theaterinstitut, l'abril del 2013, arran d'una proposta de la UE per fomentar la mobilitat internacional dels artistes. Ofereix informació molt completa i acurada, en alemany i anglès, sobre qüestions com assegurances, contractacions, impostos, visats, etc., amb enllaços a altres institucions de referència, llistes de control i formularis en línia.

La informació s'ofereix tant a artistes estrangers que vulguin actuar a Alemanya, com a artistes alemanys interessats a sortir fora (tant a la UE com fora de la UE).

Actualment tenen un apartat dedicat exclusivament a donar servei i consulta a refugiats amb experiència professional artística.

Els teatres de varietats

A diferència de la desapareguda RDA (República Democràtica Alemanya), que

---

sí comptava amb ajuts públics al sector del circ (no tan com a forma cultural, sinó d'entreteniment popular), que com altres sectors artístics estava fortament subvencionat, a la RFA (República Federal d'Alemanya) el circ no entra dins de la categoria de forma artística o cultural, sinó que es considera una empresa d'entreteniment merament comercial.

Els teatres de varietats, que combinen música, dansa, teatre còmic (visual i parlat) i *Artistik* (acrobàcies, contorsionistes, roda alemanya, trapezi, etc.), ofereixen actualment el gruix de possibilitats d'actuar a artistes de circ contemporani. Aquest tipus d'espais acostumen a lligar l'espectacle a la gastronomia: l'espectador ha de reservar una taula (amb preus més o menys cars en funció de la proximitat a l'escenari i la visibilitat) i s'espera que consumeixi begudes (i menjar) mentre gaudeix de l'espectacle. Tant el circ tradicional com el circ contemporani, tot i diferenciar-se pel que fa a la programació i la tècnica, tenen una cosa en comú: tots dos són

considerats “empreses d’entreteniment” i no com a forma cultural, de manera que queden exclosos de qualsevol possible subvenció o ajut públic a la cultura.

Això vol dir que els artistes de circ, a més de tenir en compte criteris de qualitat artística a l’hora de desenvolupar els seus espectacles o números, també han de tenir molt present que necessiten disposar de creacions “comercials” que siguin fàcilment programades per teatres de varietats i que els permetin subsistir econòmicament.

Els teatres i els programadors de varietats han d’aconseguir també combinar tots dos aspectes: oferir una programació de qualitat, d’acord amb el seu criteri artístic, que alhora sigui atractiva per al gran públic, de manera que garanteixi la subsistència del local.

L’eclosió que ha tingut el circ contemporani en altres països com França, Bèlgica o el Canadà ha arribat a Alemanya, malgrat que en menor mesura (encara hi ha poques companyies estables). Actualment l’escena de circ

contemporani (“nou circ”) està augmentant progressivament. Segons la publicació *Zirkus Heute* a Alemanya hi ha 18 companyies de circ contemporani. De les prop de 350 companyies de circ que existeixen actualment a Alemanya, algunes com Roncalli i Flic Flac s’allunyen del circ tradicional, si bé tampoc no se les pot considerar realment “circ contemporani”.

A més del circuit de circ tradicional, els artistes de circ contemporani (*Artistik & Akrobatik*) troben en *Varietétheater*, *Dinnershows*, gales, programes d’animació en creuers, espectacles a l’aire lliure, etc., un espai on poder actuar dins d’una programació regular. En temporada regular, els artistes normalment actuen dos cops per dia. En temporada alta, poden arribar a ser fins a quatre representacions diàries.

Remuneració i condicions de treball

En una entrevista a la revista *Politik & Kultur* del Deutscher Kulturrat, que a l’estiu del 2013 va treure un especial sobre circ, l’artista Matthias Fischer, la meitat del duo Collins Brüder, amb una

trajectòria artística de vint-i-cinc anys, comentava respecte de les condicions de treball i la remuneració dels artistes de circ contemporani i la (fins fa ben poc) destacada absència d'una associació que aglutinés els professionals del circ:

“Els artistes de circ són, com molts altres artistes, egoistes. Vivim en competència permanent amb altres artistes i ens definim en funció del que guanyem, de manera que no comentem entre nosaltres quin caixet cobrem. Un artista es caracteritza per la seva individualitat, té valor en la mesura que és únic, i això entra en conflicte amb l'objectiu principal d'una associació, que és aconseguir un marc regulat i homogeni que permeti condicions similars de treball per a tothom.

Durant els anys noranta, a Alemanya, els artistes de circ contemporani vam guanyar molts diners. Llavors els responsables dels principals teatres de varietats a Alemanya es van ajuntar, i —es rumoreja— van pactar entre ells els caixets que es paguen als artistes. Això

va representar una retallada radical dels ingressos dels artistes, ja que els caixets ja no es negociaven individualment entre cada artista i cada teatre.

Iniciatives com la de la Staatliche Artistenschule de Berlín, que permet als agents i els productors contractar joves artistes acabats de formar a l'escola, són una arma de doble tall. D'una banda, permeten a aquests joves artistes accedir a un circuit professional, cosa que d'altra manera seria més complicat. De l'altra, això permet als programadors abaixar moltíssim les tarifes i pagar uns caixets molt baixos, amb l'excusa que són artistes que encara estan molt verds. Es crea un sistema amb dues classes d'artistes. Els productors obtenen xous de primera qualitat, pagant caixets molt baixos. Qui en treu profit són els teatres i els espectadors, qui hi surt perdent han estat els artistes, perquè aquesta tendència al low budget s'ha acabat institucionalitzant. Avui dia és normal fer dos passis per dia (i no un com abans). El caixet, però, no ha canviat, se segueix negociant no per passi, sinó per dia. Pot passar que ara un

artista que abans cobrava x diners per fer quatre dies amb un passi diari cobri el mateix per fer quatre dies amb dos passis diaris.

El mercat, doncs, s'ha tornat molt més competitiu que abans. I estem parlant d'una carrera professional que pot durar, en el millor dels casos, fins a vint-i-cinc anys, mentre el cos aguanti. Avui dia hi ha molts més artistes competint pel mateix mercat. En això també hi té a veure el fet que la decisió de fer-se artista avui dia està molt més acceptada socialment, gairebé està de moda ser artista.

L'aspecte positiu de l'escola estatal de circ és que les noves generacions surten molt ben preparades, han tingut prou temps per perfeccionar la tècnica i desenvolupar una filosofia artística que els permeti passar del mer Artist (en el sentit d'artista de circ o saltimbanqui) a *Künstler* (artista reconegut com a alta cultura). Si això porta que finalment l'Estat reconegui el circ com a forma cultural digna de ser subvencionada, no se sap. En un moment en què s'estan retallant

els ajuts al teatre i la dansa, sembla poc probable que estiguin interessats a obrir un nou sector per repartir uns fons cada cop menors.”

En un altre article de la mateixa publicació, Thomas Schütte, gerent de Grandezza Entertainment (i exgerent del grup Roncalli), comentava sobre els circuits existents per al circ contemporani a Alemanya:

“Avui dia els artistes de circ ja no són coneguts entre el gran públic, a diferència dels vells temps, amb figures reconegudes com Charlie Rivel, Grock o Rastelli. Aquesta menor visibilitat als mitjans de comunicació i a les programacions (provocada, entre d'altres, per la irrupció de mitjans de comunicació de masses com el cinema, la televisió, la ràdio i, avui dia, els mitjans digitals) ha comportat també una davallada pel que fa a les condicions de treball i de remuneració dels artistes de circ. Pocs artistes avui dia poden viure dels seus espectacles de manera estable. Si mirem els programes de les principals empreses

de circ i varietats, trobem que el 90% dels artistes prové de Rússia, el Canadà, França, la Xina, Cuba o Ucraïna —gairebé no s'hi troben artistes alemanys.

Una de les causes és que el nombre de teatres i espais que programen circ s'ha reduït dràsticament. Temps enrere, Alemanya era un paradís per a les arts del circ. Als anys vint, només a Berlín hi havia 150 teatres dedicats a les varietats. I després de la Segona Guerra Mundial, a Alemanya encara hi havia 200 sales de varietats amb programes que canviaven cada mes, i que donaven feina a milers d'artistes. Avui dia hi ha només una dotzena de teatres de varietats amb programació regular tot l'any.

Una altra de les possibilitats que hi havia abans era treballar en un circ tradicional, amb carpa. En els anys vuitanta, l'escena alemanya estava dominada per vuit grans cirks: Krone, Sarrasani, Hagenbeck, Corty Althoff, Giovanni Althoff, Williams, Barum i Busch-Roland. Avui dia, d'aquests 'grans vuit' només ha sobreviscut el circ Krone; potser hi podem comptar també Roncalli i

Flic Flac. Però que hi hagi tres grans circs actius no vol dir que hi hagi realment una escena.

Les causes s'han de buscar no només en el poder dels nous mitjans de comunicació i entreteniment de masses, sinó també en un marc legal que ha afavorit que el sector del circ sigui considerat entreteniment de baixa qualitat, indigne de rebre suport públic. Ja en els anys trenta i quaranta, el règim nazi va desqualificar el circ i les varietats com *Afterkunst* (literalment, 'art del cul') i opi per al poble. Molts artistes i directors de circ jueus van ser deportats o obligats a exiliar-se. Els artistes que van quedar es van veure reduïts a meres 'empreses d'entreteniment', i avui dia encara continuen sent-ho, i queden exclosos del suport que, en canvi, tenen el teatre, la música, l'òpera, la dansa i les arts visuals. Una entrada a la Staatsoper de Berlín està subvencionada amb 250 euros de diners públics, mentre que una entrada per a un espectacle de circ no només no ho està, sinó que a més ha de comptar que un 50% del preu anirà destinat a pagar impostos i taxes diverses.

Si a això hi afegim noves normatives, tant de les autoritats alemanyes com de la UE, que limiten la capacitat de carpes de circ i teatres de varietats, ens trobem amb un cúmul d'impediments que fa difícil la subsistència. Per exemple, el nombre màxim de cadires per fila s'ha reduït de 32 a 20; l'amplada dels passadissos s'ha ampliat d'1 a 1,20 metres. Adaptar estructures ja existents a les noves normatives comporta, doncs, perdre públic per cada sessió i, en conseqüència, facturació.”

La formació d'artistes de circ

A Alemanya, la formació dels artistes de circ varia en funció de l'escola. En el cas de companyies de circ tradicional, sovint empreses familiars, la tendència continua sent un circ més clàssic. En el cas de les dues escoles oficials de circ (totes dues a Berlín: Staatliche Artistenschule i Die Etage), la formació s'orienta molt més cap a tècniques de circ contemporani. Molts dels artistes d'aquestes escoles públiques provenen de circs infantils i juvenils, tant alemanys com de la resta del món.

La tendència en el circ contemporani, igual que passa amb altres arts escèniques com la dansa o el teatre, és cap a una major permeabilitat entre les disciplines, combinant elements del circ amb altres de la dansa, la música, el teatre i també elements de la cultura popular i juvenil, com poden ser el *breakdance* o alguns esports moderns com la *slackline*. Noves tècniques d'il·luminació també influeixen en l'estil de les noves produccions de circ.

També s'està passant d'una concatenació de números separats a espectacles amb un fil argumental, o sovint els artistes han d'adaptar el seu número a una història i, en alguns casos, han d'interactuar amb altres artistes participants.

LA STAATLICHE ARTISTENSCHULE BERLIN

www.artistenschule-berlin.de/cids/artistik/index.html

La Staatliche Artistenschule Berlin (Escola estatal d'artistes) és l'única escola estatal que ofereix a Alemanya una formació reglada de circ. (A la capital berlinesa

també existeix “Die Etage”, que també ofereix formació reglada si bé no és estatal.)

Els orígens de la Staatliche Artistenschule de Berlín daten del 1956, durant l'època de la guerra freda, quan l'Alemanya comunista (RDA) invertia grans sumes a subvencionar “artistes estatals” que garantissin l'entreteniment del poble. En aquesta línia, l'escola de circ estatal proporcionava una formació d'alt nivell als futurs artistes estatals del circ. Si bé amb la caiguda del mur l'any 1989 les subvencions al circ van desaparèixer, l'escola estatal d'artistes del circ ha continuat amb la seva tasca pedagògica. Des del 1991, la Staatliche Artistenschule de Berlín comparteix equipament i programa educatiu general amb l'Escola Nacional de Ballet de Berlín (Staatliche Ballettschule).

Al final de la formació a la Staatliche Artistenschule de Berlín, els alumnes reben el títol de “Staatlich geprüfter Artist” (artista reconegut per l'Estat) i disposen d'un programa artístic propi que poden oferir per actuar en teatres de varietats, creuers, gales i esdeveniments, etc. Atès que la

carrera d'un artista de circ té una data de caducitat, i considerant l'alt nivell físic que exigeix el món del circ, la formació no descuida tampoc l'aspecte acadèmic, i forma els alumnes que surten també amb un títol de batxillerat que després de la seva època activa com a artista de circ els permeti optar a altres feines.

Actualment estudien prop de 100 alumnes a la Staatliche Artistenschule de Berlín. Cada any s'admeten entre 15 i 18 alumnes nous, que han de passar un procés de selecció en què han de demostrar les seves aptituds esportives/físiques (flexibilitat, força, resistència) i el seu talent mimic, musical i d'expressió corporal. La formació comprèn en total nou anys. Els alumnes comencen a l'edat de deu anys amb un bloc de formació general que dura quatre anys, seguit de dos anys de preespecialització, durant els quals els alumnes proven totes les disciplines i les tècniques per acabar decantant-se per una disciplina durant l'últim mig any.

Per accedir a la segona part del cicle formatiu, l'escola de formació professional

(Berufsfachschule) de circ, els alumnes (tant els que ja estudien a l'escola com els nous alumnes que vulguin incorporar-s'hi) han de tornar a passar unes proves de selecció. Durant els tres anys següents, els alumnes aprofundeixen en l'entrenament de la tècnica/disciplina triada i desenvolupen un espectacle que al final del procés formatiu estarà llest per ser representat en teatres de varietats i altres espais, cosa que en facilita la inserció laboral en el circuit.

L'escola organitza cada any un Absolventenshow, una gala en què els estudiants que es graduen presenten les seves peces. La gala es presenta a Berlín, i des de fa uns anys també es fa una gira posterior a unes vint ciutats alemanyes, i serveix perquè agents i productors contractin aquests joves artistes per a les seves gires i produccions.

El circ als països escandinaus

Als països nòrdics, les arts de carrer també tenen problemes de reconeixement institucional, i s'està fent una tasca

---

per redreçar l'opinió de les autoritats i aconseguir que s'entengui l'ocupació de la via pública com una manifestació cultural.

En el cas del circ, en els darrers anys s'han posat en marxa diverses iniciatives i associacions de professionals del circ en diversos països nòrdics per tal de millorar les condicions de treball i de creació dels artistes, i aconseguir també més reconeixement de les arts del circ tant a escala nacional com internacional. Aquestes xarxes són molt actives i estan molt obertes a cooperar entre elles, de manera que les sinergies resulten positives per a tot el conjunt del circ escandinau, més enllà de les fronteres nacionals.

La posada en marxa d'uns estudis reglats de circ a la Universitat de Dansa i Circ (DOCH) d'Estocolm ha servit per donar pas a una nova generació d'artistes, tant escandinaus com d'altres països, que gràcies a fires com la mostra de circ nòrdic Subcase i a l'activitat de les diferents institucions, està treballant per conquerir el mercat internacional.

2. Recursos locals

- **Programadors**
- **Festivals i fires**
- **Agents de distribució / mànagers**
- **Productors i coproductors**
- **Institucions i agents articuladors**
- **Programes de suport, ajuts o convocatòries a projectes internacionals**

Alemanya, Àustria, Suïssa i Països Nòrdics

Programadors i festivals internacionals de circ i arts de carrer (selecció):

BERLIN CIRCUS FESTIVAL (BERLIN. ALEMANYA)

www.berlin-circus-festival.de

Festival internacional de circ contemporani a Berlín. Propera edició del 26 d'agost al 4 de setembre del 2016.

NEWCOMER SHOW (LEIPZIG. ALEMANYA)

www.newcomershow.net

Festival internacional de varietats. Propera edició del 30 de juny al 3 de juliol del 2016.

ZIRKART (FORCHHEIM. ALEMANYA)

www.zirkart.de

Festival internacional de circ a l'aire lliure a la ciutat vella de Forchheim, Baviera. 3a edició del 9 al 11 de setembre del 2016.

YOUNG STAGE FESTIVAL (BASILEA. SUÏSSA)

www.young-stage.com

Festival internacional de circ amb més importància a Suïssa. Propera edició del 20 al 23 de maig del 2016.

GADJO FESTIVAL (WINTERTHUR. SUÏSSA)

www.gadjo.ch/festival

Festival de circ contemporani. Propera edició al 2017.

ARTISTIKA (VISP. SUÏSSA)

www.artistika.ch

Festival internacional de circ contemporani. Propera edició al 2017.

HELSINKI FESTIVAL (FINLÀNDIA)

www.helsinkifestival.fi

Festival internacional de circ, teatre, dansa, música clàssica, arts visuals i cinema. Propera edició del 19 d'agost al 4 de setembre del 2016.

APOLLO VARIETÉ (DÜSSELDORF. ALEMANYA)

www.apollo-variete.com

Espai a Kalden que programa circ i varietats.

LA VIE EN ROSE (BERLIN. ALEMANYA)

www.lavieenrose-berlin.de

Espai a Berlín que programa circ i varietats.

NEUES THEATER HÖCHST (FRANKFURT. ALEMANYA)

www.neues-theater.de

Espai a Frankfurt que programa circ i varietats.

SCHEINBAR (BERLIN. ALEMANYA)

www.scheinbar.de

Espai a Berlín que programa circ i varietats.

SCHMIDTS TIVOLI (HAMBURG. ALEMANYA)

www.tivoli.de

Espai a Hamburg que programa circ i varietats.

STEINTOR VARIETÉ (HALLE. ALEMANYA)

www.steintor-variete.de

Espai a Halle que programa circ i varietats.

STERNE DES VARIETÉS (DIETZENBACH. ALEMANYA)

www.steintor-variete.de

Espai a Dietzenbach que programa circ i varietats.

VARIETÉSPEKTAKEL (KÖLN/BONN. ALEMANYA)

www.varietespektakel.de

Espai a Colònia i Bonn que programa circ i varietats.

VARIETÉ AM SEEPARK (FREIBURG. ALEMANYA)

www.variete-am-seepark.de

Espai a Freiburg que programa circ i varietats.

VARIETÉ EXTRA (DARMSTADT. ALEMANYA)

www.varieteextra.de

Espai a Darmstadt que programa circ i varietats.

WAGGONHALLEN (MARBURG. ALEMANYA)

www.waggonhalle.de

Espai a Marburg que programa circ i varietats.

DÜSSELDORF FESTIVAL (DÜSSELDORF. ALEMANYA)

www.duesseldorf-festival.de

Anteriorment conegut com a Altstadtherbst Kulturfestival. Festival innovador que connecta diferents disciplines artístiques amb una imatge europea. Realitzen coproduccions internacionals.

FABRIK (POTSDAM. ALEMANYA)

www.fabrikpotsdam.de

Espai a Potsdam que programa circ contemporani.

FLOTTMANN HALLEN (HERNE. ALEMANYA)

www.flottmann-hallen.de

Espai a Herne que programa circ contemporani.

LOFFT (LEIPZIG. ALEMANYA)

www.lofft.de

Espai a Leipzig que programa circ contemporani.

SOMMERBLUT (KÖLN. ALEMANYA)

www.sommerblut.de

Espai a Colònia que programa circ contemporani.

SOPHIENSÄLE (BERLIN. ALEMANYA)

www.sophiensaele.com

Espai a Berlín que programa, entre d'altres disciplines, circ contemporani.

ZAK - ZIRKUS- UND ARTISTIKZENTRUM (KÖLN)

www.zak-koeln.com

Espai a Colònia que programa circ contemporani.

ZIRKART FESTIVAL (FORCHHEIM. ALEMANYA)

www.zirkart.de

Festival de circ a Forchheim.

**FESTIVAL SOL Y CIRCO / ARTISTENPREIS /
CIRCUS MIGNON (ALEMANYA). PER A NÚMEROS**

www.solycirco.de

Festival de circ a l'illa de Sylt. Tenen una competició per a artistes menors de 27 anys dotada amb un premi de 15.000 euros i contractació al Winter Circus d'Hèlsinki. Última edició al 2013.

**EUROPEAN YOUTH CIRCUS – LANDESHAUPTSTADT
WIESBADEN (ALEMANYA)**

www.wiesbaden.de/circusfestival

Festival organitzat pel Departament de Cultura de Wiesbaden. Focus en joves artistes. Propera edició del 13 al 16 d'octubre de 2016.

WINTERFEST (ÀUSTRIA)

www.winterfest.at

Festival de circ a Salzburg. En carpa. Del final de novembre al final de

---

---

gener. Edició 2015: 4 companyies, 94 representacions, 30.500 espectadors. Propera edició del 24 de novembre de 2016 al 6 de gener de 2017.

**YOUNG STAGE – INTERNATIONAL CIRCUS
FESTIVAL DE BASILEA (SUÏSSA)**

www.young-stage.com

Festival internacional de circ a Basilea. Propera edició 20 al 23 de maig de 2016.

**LA STRADA - INTERNATIONALES FESTIVAL FÜR
STRASSEN - UND FIGURENTHEATER DE GRAZ
+ CIRQUE DE NOËL (ÀUSTRIA)**

www.lastrada.at

Festival internacional de teatre de carrer i teatre figuratiu, a l'agost. Per Nadal fan un festival de circ. Enguany no s'ha fet per manca de fons. Propera edició del 29 de juliol al 6 d'agost de 2016. Presència catalana a l'edició de 2014: Los Galindos, Leandre. Presència catalana a l'edició de 2016: Joan Català.

CHAMÄLEON MUSIC-THEATRE-VARIÉTÉ (ALEMANYA)

www.chamaeleonberlin.de

Espai a Berlín que programa circ i varieté.

WINTERGARTEN VARIÉTÉ (DE)

www.wintergarten-variete.de

Espai a Berlín que programa circ i varietats.

SHAKE! DAS ZELT AM OSTBAHNHOF (ALEMANYA)

<http://www.shake-berlin.de/>

Espai a Berlín que programa circ i varietats.

FRIEDRICHSBAU VARIÉTÉ (ALEMANYA)

<http://www.friedrichsbau.de/>

Espai a Stuttgart que programa circ i varietats.

UFA-FABRIK (ALEMANYA)

www.ufafabrik.de

Espai a Berlín que programa, entre d'altres, circ.

POMP DUCK AND CIRCUMSTANCE (ALEMANYA)

www.pomppduck.de

Dinnershows amb circ i varietats.

GOP VARIETÉ THEATER (ALEMANYA)

www.variete.de

Programador de varietats en diverses ciutats alemanyes: Hannover, Bremen, Essen, Münster, Munic, Bad Oeynhausen, Gütersloh.

KRYSTALLPALAST VARIETÉ LEIPZIG (ALEMANYA)

www.krystallpalastvariete.de

Sala de varietats a Leipzig. Interessats en espectacles de circ en interior.

TOLLWOOD FESTIVAL (ALEMANYA)

www.tollwood.de

Festival bianual (estiu: propera edició 29 de juny al 24 de juliol de 2016; hivern: propera edició del 23 de novembre al 31 de desembre de 2016) de circ contemporani, teatre còmic, etc. A l'aire lliure. Presència catalana a l'edició de 2014: Bot Project, Adrian Schwartzstein,

Bot Project. Presència catalana a l'edició de 215: Cia. Manolo Alcántara.

LA STRADA (BREMEN. ALEMANYA)

www.strassenzirkus.de

Festival de circ i teatre de carrer a Bremen. Propera edició del 9 al 12 de juny de 2016.

**INTERNATIONALES KLEINKUNSTFESTIVAL –
FÖRDERVEREIN KLEINKUNST INSEL USEDOM
(ALEMANYA)**

www.kleinkunst-festival.com

Festival internacional de circ a l'illa Usedom. Propera edició del 13 al 16 de maig 2016.

**KLEINES FEST IM GROSSEN GARTEN (HANNOVER
I ALTRES CIUTATS. ALEMANYA)**

www.kleines-fest.de

Programador municipal. Festival de teatre, arts de carrer, circ i música, en un jardí barroc de Hannover amb diversos escenaris (sobretot a l'aire lliure). Propera edició entre el 21 de maig al 17 de

---

setembre de 2016. Presència catalana a l'edició de 2014: Los Galindos. Presència catalana a l'edició de 2015: Psirc.

**MALA PERFORMERSKA SCENA –
FESTIVAL NOVOG CIRKUSA (CROÀCIA)**

www.cirkus.hr

Festival de nou circ a Croàcia. Última edició al 2015.

**GAUKLER FESTIVAL - KINDER -
UND GAUKLERFEST (ALEMANYA)**

www.gauklerfestival.de

Festival d'arts de carrer, circ, teatre infantil i música. Propera edició del 9 al 10 de juliol de 2016.

CIRKUS RUSKA FESTIVAL (FINLÀNDIA)

www.circusruska.com

Festival de circ a Finlàndia. Última edició al 2015.

CIRKO FESTIVAL (FINLÀNDIA)

www.cirko.fi

Festival de circ a Finlàndia. Propera edició del 6 al 15 de maig de 2016.

NORDIC HOUSE (ISLÀNDIA)

www.norraenahusid.is

Programador. Organitzen un festival de circ i arts de carrer a Reykjavík. Primera i última edició: juliol del 2013.

**DIRK DENZER PERFORMING ARTS –
INTERNATIONALES VARIÉTÉFESTIVAL (ALEMANYA)**

www.varietefestival.de

Festival internacional de varietats. Propera edició al 2018.

**STARTISSIMO – INTERNATIONALES VARIÉTÉ-
UND ZIRKUSFESTIVAL (ALEMANYA)**

www.startissimo.de

Festival internacional de circ i varietats a Dresden. Tenen un premi per a joves artistes. Creat el 2002, l'última edició va ser el 2009. No se sap si tindrà continuïtat.

SCHEUNE SCHAUBUDEN SOMMER (ALEMANYA)

www.schaubudensommer.de

Festival de teatre, circ, clown i titelles a Dresden-Neustadt, al centre cultural Scheune. En interior i a l'aire lliure. El director artístic també programa el Wandertheaterfestival de Radebeul. Propera edició del 7 al 17 de juliol de 2016. Presència catalana a l'edició de 2014: Cia. Zero.

EVENT PARK (ALEMANYA)

www.eventpark.de

Parc d'atraccions a Leipzig, interessat en propostes de carrer i entreteniment.

KULTURBÜRO STADT SCHWERTE (ALEMANYA)

www.welttheater-der-strasse.de

Programador municipal que organitza, entre d'altres, diversos festivals internacionals de teatre còmic i de petit format (Schwerter Kleinkunstwochen), de carrer (Welttheater der Strasse) i de dansa-teatre (Tanztheater Schwerte).

**MICRO!FESTIVAL DORTMUND /
KULTURBÜRO STADT DORTMUND (ALEMANYA)**

www.dortmund.de/kulturbuero

Festival de teatre de carrer i músiques del món organitzat pel Kulturbüro de Dortmund (institut de cultura de la ciutat). A l'agost. Des del 1994. Propera edició del 19 al 21 d'agost de 2016.

STOCKHOLM CULTURE FESTIVAL (SUËCIA)

<http://kulturfestivalen.stockholm.se>

Festival d'estiu (música i arts de carrer) organitzat per la ciutat. Propera edició del 16 al 21 d'agost de 2016. Presència catalana a l'edició de 2014: Guillem Albà.

VIA THEA DE GÖRLITZ (ALEMANYA)

www.viathea.de

Festival internacional de teatre de carrer i dansa al carrer de Görlitz, a la frontera amb Polònia. Anual, al juliol-agost. Propera edició del 7 al 9 de juliol de 2016.

**EUROPÄISCHES STRASSENTHEATERFESTIVAL
DE DETMOLD (ALEMANYA)**

www.strassentheater-detmold.de

Programador municipal que organitza cada dos anys el Festival Europeu de Teatre de Carrer. Propera edició del 13 al 16 de maig de 2016.

**INTERNATIONALES STRASSENTHEATERFESTIVAL
DE HOLZMINDEN (ALEMANYA)**

www.holzminden.de/1439.html

Kulturbüro: agència especialitzada en teatre de carrer. Organitza el Festival Internacional de Teatre de Carrer de Holzminden. Biennal. La propera edició es celebrarà del 2 al 4 de juny de 2017. Presència catalana a l'edició de 2013: Leandre i Companyia La Tal.

**STADT RASTATT - TÊTE À TÊTE -
INT. STRASSENTHEATERFESTIVAL (ALEMANYA)**

www.tete-a-tete.de

Festival biennal (maig-juny) de teatre, teatre de carrer i música. Propera edició del 24 al 29 de maig de 2016. Presència

catalana a l'edició de 2014: Cia. Eia.
Presència catalana a l'edició de 2016:
Joan Català.

**SOMMERSZENE - INTERNATIONALE
STRASSENTHEATERTAGE (ALEMANYA)**

www.sommerszene.de

Festival de teatre de carrer i música, que té lloc a l'agost a Saarbrücken, Völklingen i Dillingen. Última edició al 2015.

KULTURBÜRO DER STADT SCHWERTE (ALEMANYA)

www.welttheater-der-strasse.de

Programador municipal que organitza el festival internacional de teatre còmic i de petit format (Schwerter Kleinkunstwochen) i de carrer (Welttheater der Strasse). La propera edició serà els dies 26 i 27 d'agost de 2016. Presència catalana en l'edició 2015: Ponten Pie, Insectotròpics i Elegants.

AT.TENSION FESTIVAL (ALEMANYA)

www.attension-festival.de

Festival de teatre i circ en un antic aeroport soviètic, a la regió alemanya de Brandenburg. Última edició al 2015.

Principals fires i trobades professionals d'arts de carrer i circ

INT. KULTURBÖRSE DE FREIBURG (ALEMANYA)

www.kulturboerse-freiburg.de

La fira més important d'Alemanya pel que fa a arts de carrer, teatre còmic, instal·lacions, circ i walk acts. En els últims anys, la fira ha tingut una presència destacada de companyies catalanes, que han actuat tant al programa de showcases com a l'estand paraigua coordinat pel Departament de Cultura, organitzat a través de l'Àrea de Mercats de l'ICEC, i que ha servit de porta d'entrada al mercat alemany per a moltes produccions catalanes. El públic és principalment de la zona alemanya (i països germanoparlants). Molts programadors municipals i els principals festivals alemanys amb participació internacional hi acudeixen.

La participació al programa de showcases de la fira és de pagament (amb imports diferents segons que sigui espectacle en sala o de carrer), i només amb una selecció prèvia de la direcció artística. Les actuacions en sala tenen lloc en tres

pavellons condicionats com a teatre. Les actuacions en sala i les instal·lacions tenen lloc al vestíbul del recinte firal (per un tema de climatologia, ja que la fira és al gener).

La fira no ofereix una llista de professionals acreditats, però la presència continuada del Departament i les companyies catalanes en les últimes edicions han augmentat la visibilitat de les produccions de Catalunya i hi ha un públic receptiu que valora molt la creativitat de les companyies catalanes.

En l'edició 2016 de la Fira han participat 29 companyies, empreses i institucions culturals catalanes, de les quals 12 han participat amb els seus espectacles al programa d'actuacions en directe de la fira. Cal destacar que en les dues darreres edicions dues companyies catalanes han resultat guanyadores de premis. En concret Las Polis, millor espectacle "Street Theater 2016" i La Tal, millor espectacle "Street Performance 2015".

La 29a edició se celebrarà del 22 al 25 de gener del 2017. El termini per presentar propostes s'obre al final de primavera i

es tanca a l'estiu (terminis diferents per a espectacles en sala i de carrer).

PERFORMANCE PADERBORN (ALEMANYA)

www.performance-paderborn.de

Any de creació: 2005

Periodicitat: anual

Dates següent edició: 5-6 setembre 2016.

La ciutat alemanya de Paderborn (Renània del Nord-Westfàlia) acull anualment, des del 2005, la fira especialitzada en arts de carrer Performance. Organitzada pel Kulturamt Paderborn, l'institut de cultura de la ciutat, la Performance consta d'una part de fira amb estands i *infowalls* de presentació per a les companyies, així com un programa d'actuacions amb format *showcase* d'aproximadament 30 minuts. El perfil de les companyies abraça tot l'espectre de les arts de carrer, des de walkacts fins a espectacles infantils, circ, instal·lacions, teatre amb text i sense, etc.

Els professionals acreditats tenen accés lliure tant als *showcases* com a la part d'estands, situada en un edifici annex,

mentre que el públic general només té accés als espectacles, amb una entrada a un preu molt assequible. Al matí la fira rep la visita de diverses escoles, que gaudeixen dels espectacles per a públic infantil.

Presència catalana en l'edició 2015 i 2013: Ale Risorio, Dádivas, Las Cossas Nostra Productions i la Maleta dels Espectacles representant a les companyies Gròmic, La Corcoles i Los Caneca.

KTV/ATP - SCHWEIZER KÜNSTLERBÖRSE (SUÏSSA)
www.ktv.ch/

Periodicitat: anual. Dates de la propera edició: 20-23 abril del 2017.

La KTV/ATP (Vereinigung KünstlerInnen-Theater-VeranstalterInnen, associació d'artistes i programadors de teatre) representa els artistes, els teatres, els programadors i les agències de teatre, especialment de *Kleinkunst* (arts de carrer, varietats, circ, cabaret) a Suïssa, a totes les regions idiomàtiques. Reben suport per part del Ministeri de Cultura (Bundesamt für Kultur).

La KTV/ATP existeix des de fa trenta anys i té 4.500 membres: prop de 700 artistes i companyies, 300 organitzacions teatrals, 40 agències i 200 professionals. La KTV/ATP dona suport als seus membres amb temes relatius a gires, adreces, tràmits administratius, taxes, condicions, contractes, etc.

Schweizer Künstlerbörse

Organitzada per la KTV/ATP, associació d'agents i programadors de teatre a Suïssa, la Borsa Suïssa d'Espectacles no és una fira oberta al públic en general, sinó —molt típic de la Confederació Helvètica— una mostra pensada i realitzada per i per als suïssos.

Allà s'hi donen cita tots els professionals suïssos i s'hi presenten les novetats dels agents suïssos. Tots els idiomes oficials de Suïssa hi estan representats, tant a les moderacions com a la selecció d'artistes que hi actuen. Es duu a terme cada any, a l'abril, a Thun.

SUBCASE, SUBTOPIA CIRCUS FAIR (SUÈCIA)

www.subcase.se

Any de creació: 2009

Anual, propera edició: febrer del 2014

Participació internacional

(predominantment de l'àrea escandinava)

Públic professional

Presència catalana a l'edició de 2016:

Animal Religion.

Des de fa uns quants anys, el govern suec ha invertit molts recursos a rellançar una zona als afores d'Estocolm que estava patint greus problemes socials i de marginalitat. Una de les eines ha estat la reconstrucció d'una antiga fàbrica, que actualment alberga un viver d'empreses culturals i també espais d'assaig per a companyies de circ contemporani.

En aquest marc, des de fa uns quants anys els responsables del projecte Subtopia han creat Subcase, una fira de circ contemporani adreçada a donar a conèixer les produccions de circ contemporani escandinaves (no només sueques). La cita és anual, a mitjan febrer.

Entre el 9 i el 12 de març de 2016, Estocolm ha acollit la vuitena edició de la mostra de circ nòrdic Subcase. Organitzada per Subtopia, la fira ha tingut lloc als hangars situats als afores d'Estocolm, i enguany hi han participat un centenar de professionals, sobretot provinents dels països nòrdics, més 14 periodistes, 40 companyies de circ que participaven al programa d'actuacions, *works in progress* i *pitchings*, així com companyies i institucions presents al Circus Market Place. Cal destacar la presència de la companyia catalana Animal Religion, presentant "Sapiens Zoo".

El centre neuràlgic del Subcase és a Hangaren, un antic magatzem de 2.300 metres quadrats restaurat i modernitzat, inaugurat al setembre del 2010 i amb capacitat per a 850 seients (fins a 2.500 persones en concerts a peu dret). Hangaren acull el gruix dels espectacles amb tres escenaris, així com els mostradors d'informació i acreditació, el Circus Market Place i una zona de càtering que també ha servit de punt de reunió informal per als assistents.

La programació és bàsicament escandinava, amb espectacles de companyies de Suècia, Dinamarca, Noruega i Finlàndia. Els xous presentats estan preparats per ser contractats i fer gira, com a molt tard a partir de la tardor del mateix any en què s'han presentat. La selecció comprèn un espectre ampli de gèneres, estils i audiències, des de malabars i equilibris fins a espectacles amb vídeo, llit elàstic, etc.

**LUFTARTISTIK FESTPIELE BERLIN / AERIAL ARTS
FESTIVAL BERLIN (ALEMANYA)**

www.vuesch.org

Nou festival a Berlín que tindrà lloc entre el 25 i el 29 d'octubre de 2016.

El seu focus és el circ aeri.

En la seva programació es combinen tallers, xerrades, performances, shows així com accions de trobada entre professionals. Preten esdevenir un nou espai en el calendari que afavoreixi la visibilitat del sector del circ més contemporani, i amb un accent en l'aeri, fins al moment no existent a Berlín.

Els seus promotors són la Jana Korb i el Daniel Megnet. Ambdós artistes i gestors culturals. I està organitzat per Vuesch e.V (Verein zur Überwindung der Schwerkraft) amb el suport de la Staatliche Ballettschule und Schule für Artistik (Berlín). Estan interessats en programar artistes catalans.

Agents / Distribució / Producció

AURORA NOVA (BERLÍN. ALEMANYA)

www.auroranova.org

Agència especialitzada en circ contemporani.

UTE CLASSEN (ALEMANYA)

www.uteclassen.de

Agent d'arts de carrer i circ, molt activa en iniciatives per lluitar pel reconeixement de les arts de carrer i el circ com a forma cultural. Bona coneixedora de l'escena catalana.

GROUND FLOOR PRODUCTION AB (SUÈCIA)

www.groundfloorproduction.se

Agent d'espectacles de circ, també col·labora en la producció del festival d'estiu d'Estocolm.

FUNNYBONES PRODUCTION (SUÈCIA)

www.funnybones.se

Productora que organitza un festival d'arts de carrer a Estocolm.

DAS ZELT AG (SUÏSSA)

www.daszelt.ch

Carpa a Zuric que acull circ i teatre còmic.

SOPHIE'S ENTERTAINMENT (FINLÀNDIA)

www.sophiesentertainment.com

Agent finlandesa de circ i màgia.

CIRCLE OF ELEVEN (ALEMANYA)

Productora relacionada amb la sala berlinesa Chamäleon.

GRANDEZZA ENTERTAINMENT (ALEMANYA)**www.grandezza-entertainment.de**

Divisió d'entreteniment familiar del grup DEAG Deutsche Entertainment AG. El director havia estat gerent durant molts anys del circ Roncalli.

FALKO TRABER HOCHSEILSHOW (ALEMANYA)**www.falko-traber.de**

Escoles de circ

**STAATLICHE ARTISTENSCHULE DE
BERLÍN (ALEMANYA)****www.artistenschule-berlin.de****DIE ETAGE (ALEMANYA)****www.dieetage.de**

Escola de circ. Habilitats de circ professional: quadre aeri / bàscula coreana, cingles aèries, *clowning*, equilibriste, acrobàcies de pista, funambulisme, equilibriste amb objectes, trapezi fix, equilibriste de corda, teles volants, corda tensa, lliç elàstic, monocicle.

DOCH - UNIVERSITAT DE DANSA I CIRC (SUÈCIA)

www.doch.se

Universitat d'Estocolm. Formació en circ.

ZIRKUS SCHULE BASEL (SUÏSSA)

www.zirkusschulebasel.ch

TUT HANNOVER (ALEMANYA)

www.tut-hannover.de

JONGLIER KATAKOMBEN (ALEMANYA)

www.jonglierkatakomben.de

Escola de circ i espai d'assajos.

**AFUK - AKADEMIE FOR UTAEMMET KREATIVITET
(DINAMARCA)**

www.afuk.dk

FEDEC

www.fedec.eu

Federació Europea de les Escoles de Circ Professionals.

Prensa especializada / directoris

**KASKADE - EUROPÄISCHE JONGLIERZEITSCHRIFT
(ALEMANYA)**

www.kaskade.de

European Juggling Magazine. Al seu web disposen d'una secció d'enllaços a altres webs del món del circ.

**CIRCUS VERLAG - PLANET CIRCUS - CIRCUS
ZEITUNG - CGD (ALEMANYA)**

www.circus-verlag.de

www.circusfreunde.org

Editorial que publica diverses revistes i publicacions sobre circ: *Circus Zeitung* (revista mensual sobre circ, en alemany); *Planet Circus* (quatre cops l'any, en anglès, sobre temes internacionals); *Variété* (un cop l'any, a l'octubre, sobre varietats a Alemanya); "Circus Bücher" (llibres sobre temàtica del circ), i "Circus Musik" (discos amb música de circ). També és la seu del GCD, associació d'amics del circ.

**CHAPITEAU - ONLINE MAGAZINE FÜR CIRCUS,
VARIÉTÉ UND MEHR (ALEMANYA)**

www.chapiteau.de

Portal en línia sobre circ. Inclou un apartat d'enllaços a altres webs relacionats amb el món del circ.

MEMO-MEDIA (ALEMANYA)

www.memo-media.de

Directorí amb adreces d'organitzadors d'esdeveniments.

KREAKON (ALEMANYA)

www.kreakon.de

Organitzador d'esdeveniments, dramaturg i director d'espectacles de circ i *clown*.
Escriu al *Kreakon Journal*.

**CIRCUSWORLD.DE /
CIRCUS-AKTUELL.DE (ALEMANYA)**

www.circusworld.de

Pàgines web sobre el món del circ.

A CIRCUS-ALMANAC (ALEMANYA)

www.circusweb.de

CIRCUSNEWS / MANEGE MEDIA (ÀUSTRIA)

www.circusnews.net

Portal en línia austríac de notícies i recursos sobre el circ.

Museus i arxius del circ

CIRCUS-MUSEUM PREETZ/HOLSTEIN (ALEMANYA)

Primer museu del circ a Alemanya, a Preetz.

ZIRCUSARCHIV WINKLER (ALEMANYA)

www.circusarchiv.de

Arxiu del circ a Berlín.

INTERNATIONALES ARTISTENMUSEUM IN DEUT- CHLAND (ALEMANYA)

Arxiu/museu internacional d'artistes de circ a Klosterfelde.

Institucions i agents articuladors

INZ - INITIATIVE NEUER ZIRKUS (ALEMANYA)

www.initiative-neuerzirkus.de

L'any 2011 es va crear l'INZ - Initiative Neuer Zirkus (Iniciativa pel Nou Circ), amb l'objectiu de promoure el reconeixement del circ contemporani com a forma artística i cultural. Una de les accions principals que lidera és la creació d'estructures apropiades per a la difusió del circ dins de l'escena cultural alemanya.

Actualment funcionen dues taules rodones a Colònia i Berlín, que es reuneixen regularment, i en què els artistes de circ tracten temes diversos, des de la semiòtica del circ i el seu valor com a manifestació cultural.

La INZ va ser fundada a Colònia per deu professionals del circ. Funciona gràcies als esforços particulars dels seus membres, ja que es finança totalment amb mitjans privats. La INZ aglutina artistes, companyies, escoles i institucions que volen representar el circ contemporani a Alemanya.

Objectius:

- Buscar el reconeixement del circ contemporani com una forma d'art per part de les autoritats responsables de les polítiques culturals
- Servir de veu del sector i ser l'interlocutor per a polítics, estudiosos i mitjans de comunicació
- Servir de xarxa per als artistes de circ contemporani
- Crear festivals de circ contemporani a Alemanya
- Posar en marxa taules rodones periòdiques
- Desenvolupar una estratègia per a la creació d'estructures apropiades per al circ a Alemanya

PROJEKT NETZWERK ZIRKUS (ALEMANYA)

www.facebook.com/netzwerkzirkus

Iniciativa privada dels artistes de circ (i treballadors del Consell Alemany de la Cultura) Verena Schmidt i Tim Schneider, i en el darrer temps s'hi ha afegit Lena Gutschank. L'objectiu principal és esdevenir una plataforma d'informació sobre el món del circ alhora que crear una xarxa nacional

alemanya que representi la gran majoria d'artistes de circ, amb vista a crear un interlocutor reconegut per les institucions politicoculturals alemanyes que permeti situar el circ al nivell de la dansa o el teatre, amb la consideració de "cultura" i susceptible de rebre suport públic.

En l'actualitat en són membres diversos agents clau vinculats al sector del circ alemany com:

Berlin Circus Festival

www.berlin-circus-festival.de

Aerial Dance Academy

www.aerialdanceacademy.de

Base Berlin

www.base-berlin.de/base

Staatliche Artistenschule

www.artistenschule-berlin.de

ECA (European Circus Association)

www.europeancircus.eu

Chamaleon Productions

www.chamaeleon-productions.com

GOP showconcept

www.variete.de

INZ (Initiative Neuer Zirkus)

www.netzwerk-zirkus.de

LAG Zirkuspädagogik Bayern

---

www.lag-zirkus-bayern.de

Jojo-Zentrum für Artistik und Theater

www.jojo-zentrum.de

Palazzo

www.palazzo.org

UTE Classen Kultur Management

www.ute-classen.de

Wintergarten Berlin

www.wintergarten-berlin.de

VOLA (Vision of Live Art)

www.vola-stageart.de

International Circus Festival Young Stage

young-stage.com

ZBK (Zentrum für Bewegte Kunst)

www.zbk-berlin.de

Zirkus Macht Stark

www.zirkus-macht-stark.de

BALTIC NORDIC CIRCUS NETWORK

<https://balticnordiccircus.com/>

Baltic Nordic Circus és una xarxa de col·laboració de 14 organitzacions de circ al Bàltic i els països nòrdics. La xarxa té com a objectiu enfortir la col·laboració regional i desenvolupa l'àmbit de les arts del circ a la regió del Mar Bàltic, per exemple, mitjançant l'organització de

tallers i reunions per als artistes i altres professionals del circ a la regió.

Els membres de la xarxa són els següents:

- Tsirkusestudio Folie / Circus studio Folie. Estònia
- AD productions (Tsirkusepuu / Circus Tree Festival). Estònia
- OMAtsirkus / OMAcircus. Estònia
- Cirko – Uuden sirkuksen keskus / Cirko – Center for New Circus. Finlàndia
- SirkusInfo / CircusInfo Finland. Finlàndia
- Hiljaisuus-festivaali / Silence Festival. Finlàndia
- Next Door Circus. Letònia
- RE RE RIGA Festival. Letònia
- Menų spaustuvės / Arts Printing House. Lituània
- Sirkunst – Norwegian circus network. Noruega
- Circus Xanti – Circus Village Festival. Noruega
- Cirkus Cirkör. Suècia
- Manegen. Suècia
- Subtopia. Suècia

SIRKUNST - NETWORKING ORGANISATION FOR CIRCUS ARTS (NORUEGA)

www.sirkunst.no

Sirkunst es va fundar a Oslo l'any 2007 per professionals que sentien la necessitat d'unir esforços per millorar les condicions del circ a Noruega. És una ONG nacional oberta a tota la gent interessada en les arts del circ a Noruega, tant professionals com amateurs. És l'organització d'aquest tipus més gran i antiga del país, i es gestiona d'acord amb els principis democràtics amb una junta directiva triada entre els seus membres. Circus in Norway és una comunitat més jove i marginal, que aglutina algunes companyies professionals i diverses escoles de circ per a gent jove. Sirkunst vol representar aquest gènere a Noruega i servir d'interlocutor per a tot tipus de qüestions relacionades amb el circ a Noruega. També té com a finalitat servir de pont entre l'escena del circ noruega i el circ i les arts de carrer d'altres països europeus. Sirkunst és un espai d'intercanvi per fer *networking* entre els seus membres, i també organitza tallers i trobades en què es participa activament

en discussions polítiques sobre el circ i les seves necessitats urgents d'equipaments, formació i tècnica. La trobada anual de Sirkunst se celebra cada any al mes de juny, en el marc del festival internacional de teatre de Porsgrunn.

La propera edició es celebra del 14 al 18 de juny de 2016.

Activitats:

- Discussions.
- Recerca sobre artistes, projectes, festivals i espectacles.
- Establir el Young Sirkunst per a membres d'entre 13 i 23 anys d'edat.
- Oferta de tallers relacionats amb el camp del circ, posant un èmfasi especial en els mètodes pedagògics i la consolidació d'estructures.
- Lloc web.
- Butlletí.

SIRCUSINFO FINLAND (FINLÀNDIA)

www.sirkusinfo.fi

SircusInfo Finland es va crear el 2006 com a organització nacional responsable

---

de desenvolupar el circ contemporani finlandès i donar-hi suport, recopilant i donant informació sobre circ, creant i mantenint relacions internacionals amb contactes rellevants del sector, donant suport a la circulació del circ finlandès internacionalment, promovent el desenvolupament cultural i l'estatus social del circ com a manifestació artística, i proporcionant dades actualitzades sobre la situació i les necessitats del sector del circ a les institucions culturals encarregades de les polítiques culturals.

SircusInfo Finland rep finançament anual del Ministeri de Cultura i Educació de Finlàndia. Les activitats de SircusInfo Finland van adreçades principalment a professionals del circ, públic de circ, entitats culturals, mitjans de comunicació i agents i programadors internacionals del sector del circ.

Amb aquest objectiu, SircusInfo Finland assessora en qüestions relacionades amb el circ, i recopila informació i documentació sobre professionals finlandesos del circ; elabora informes per

a l'establiment d'estratègies polítiques de suport al sector; organitza seminaris, trobades i esdeveniments públics de circ, i proporciona informació sobre programació de circ i participació en fires i trobades professionals internacionals especialitzades en circ.

SircusInfo Finland té una base de dades en línia, Sirkka, amb dades d'artistes, companyies i produccions de circ finlandès, disponibles en finès i anglès. SircusInfo també recopila estadístiques i informes sobre les activitats del circ, com a eina per millorar les polítiques culturals d'ajut al sector. També gestiona una biblioteca de referència amb literatura sobre circ (finlandès i internacional), materials promocionals, articles i reculls de premsa, vídeos, etc. Aquest material està disponible per al públic interessat, els professionals del circ i els estudiosos del circ.

Circus export project

Des del 2007, SircusInfo Finland ha treballat activament en l'exportació de circ finlandès, promocionant el *networking* internacional. Amb aquesta finalitat, s'ha

donat suport a gires internacionals de grups de circ finlandès, s'han organitzat *showcases* de circ finlandès i s'han coordinat viatges d'estudis i entrenament per a professionals del circ finlandès.

Aquest projecte d'exportació cultural ha ajudat a crear xarxes funcionals i estables entre els països nòrdics, la resta d'Europa i la resta del món, atès que SircusInfo Finland és molt actiu a diverses xarxes internacionals de circ. Els resultats han estat molt positius no només internacionalment, sinó també a escala nacional.

**MANEGEN - NATIONAL MEMBER ORGANISATION
FOR PROFESSIONALS WITHIN CIRCUS, VARIETY
AND STREET PERFORMANCE (SUÈCIA)**

www.manegen.org

Manegen és la federació nacional sueca per a professionals del circ, les varietats i les arts de carrer. Manegen promou aquestes disciplines artístiques i dona suport als seus membres (companyies, creadors, productors, programadors, educadors, etc.) en la seva tasca. Manegen és encara una

entitat relativament jove, fundada el 2008 per alguns operadors independents del sector del circ, les varietats i les arts de carrer.

Manegen treballa per donar a conèixer el circ, les varietats i les arts de carrer, oferint assessorament als seus membres i afavorint que les autoritats locals i nacionals sueques s'involucrin donant suport a aquests sectors.

Algunes de les seves principals competències i objectius són:

a) Millores de les condicions professionals

- Establir una formació d'alta qualitat per als professionals de la regió d'Estocolm.
- Donar suport a una formació d'alta qualitat a altres regions de Suècia.
- Establir una incubadora d'artistes que proporcioni un espai de reflexió i inputs per a noves idees artístiques i espectacles.
- Organitzar classes magistrals de diferents disciplines, especialització, etc.

b) Informació

Compartir anuncis de feina, llistes d'espais, butlletins, recerca de dades i informació sobre circ, especialment sobre lleis i regulacions que afecten els artistes de carrer. Difusió externa de la informació sobre circ, varietats i arts de carrer a través de contactes amb periodistes i mitjans especialitzats, estudiosos, polítics i xarxes internacionals (com Circostrada Network), i a través del lloc web, butlletins, seminaris, trobades i lobbisme.

c) Estabilitat

Intensificar el finançament de Manegen per aconseguir de manera més efectiva els objectius de la xarxa.

BASE BERLIN (ALEMANYA)

www.base-berlin.de

Consorti d'artistes, tant de circ com d'altres disciplines, creat el 2008. Base Berlin és una plataforma de joves artistes i creatius *freelance* dins del camp del circ, el teatre, la dansa i la fotografia. A Base Berlin es creen nous espectacles en col·laboració amb coreògrafs, directors,

escenògrafs, dissenyadors d'il·luminació, tècnics d'escenografia i fotògrafs, en un context d'intercanvi mutu.

SUBTOPIA (SUÈCIA)

www.subtopia.se

L'entitat organitzadora del Subcase, Subtopia, és una iniciativa finançada principalment per la municipalitat de Norsbro (al sud d'Estocolm) que es va posar en marxa el 2002 amb l'objectiu de revalorar una zona socialment marginada i amb greus problemes de delinqüència. L'aposta va ser per reconvertir unes antigues instal·lacions fabrils, abandonades durant més de quaranta anys, en un dels centres de producció i assaig per al circ i el cinema més moderns de tot Suècia.

Actualment, Subtopia disposa de sis edificis amb 14.000 m² dedicats a espais per a creació i assaig d'una vintena de companyies de circ, una escola de circ per a nens, a més d'alguns espais polivalents que tant poden allotjar concerts com espectacles o rodatges cinematogràfics.

Subtopia també funciona com un clúster cultural i ofereix espais assequibles a joves empreses del sector i les assessora. Actualment, 80 empreses (amb 200 persones treballant-hi) formen part d'aquest viver d'empreses. Subtopia funciona amb un model basat en quatre conceptes: art, empresa, educació i responsabilitat social. Cadascuna de les empreses o entitats actives a Subtopia treballa com a mínim en dos d'aquests aspectes.

L'any 2009 Subtopia va posar en marxa Subcase, una mostra de circ contemporani escandinau. En el projecte hi col·laboren altres institucions escandinaves.

Subtopia ha estat seleccionat com un dels sis centres d'operacions (HUBs) a Europa que treballen amb la cultura com a eina per a la democràcia. L'enfocament en el projecte es troba en l'espai públic, la cultura i l'economia.

Els actuals 6 centres d'operacions (HUBs) són:

Platoniq Goteo, Barcelona, Espanya
Krytyka Polityczna, Varsòvia, Polònia
Cultura 2 Commons, Zagreb, Croàcia
Oberliht, Chisinau, Moldàvia
Les Têtes de l'Art, Marsella, França
Subtopia, Botkyrka, Suècia

Més informació: www.ecflabs.org

**BTIÖR - BUNDESVERBAND THEATER IM
ÖFFENTLICHEN RAUM (ALEMANYA)**

www.theater-im-oeffentlichen-raum.de

L'any 2006, vint empreses van posar en marxa l'Associació alemanya de Teatre en Espais Públics, que lluita per reivindicar les necessitats específiques del teatre en espais públics i aconseguir el reconeixement de les arts de carrer com una forma més de cultura digna de rebre suport per part de les institucions de foment cultural alemanyes. Actualment l'associació té més de 100 membres, tant companyies i artistes com agents, productors i programadors.

Activitats:

- Discussió sobre temes rellevants per a les arts de carrer.
- Recerca sobre artistes, projectes, festivals i institucions.
- Participació en fires de teatre (Performance Paderborn, Kulturbörse de Freiburg).
- Participació en taules rodones i discussions.
- Conferència anual d'hivern sobre teatre en espais públics (Berlín, hivern).
- Lloc web.
- Butlletí

ECA - EUROPEAN CIRCUS ASSOCIATION

(ALEMANYA)

www.europeancircus.info

L'Associació Europea del Circ (ECA), amb seu a Dormagen (Alemanya), té com a objectiu promocionar les arts circenses i la cultura del circ, protegint aquesta part important del patrimoni comunitari.

El circ clàssic està sotmès a moltes pressions, tant reguladores com per competència de la televisió, el cinema,

els parcs de jocs i altres noves formes d'entreteniment. Per defensar l'existència del circ clàssic (incloent-hi les actuacions amb animals), l'any 2002, deu dels circs més importants d'Europa van fundar l'ECA.

5 àrees de treball:

- Augmentar el reconeixement estatal del circ com a forma cultural.
- Augmentar l'accés als artistes simplificant els visats i els requisits per obtenir permisos de treball.
- Facilitar la mobilitat del circ a través de l'estandardització dels requisits tècnics.
- Establir estàndards d'alt nivell en la presentació i la cura dels animals.
- Assegurar una educació de qualitat per a artistes infantils de circ i joves aspirants.

L'ECA és una organització sense ànim de lucre, dirigida per una junta directiva composta per alguns dels noms més famosos del circ europeu. Actualment engloba més de 130 circs, festivals i empreses d'entrenament d'animals, basats

en més de 29 països europeus. També existeixen relacions amb altres *partners* a l'Àfrica, Oceania, la Xina i l'Amèrica del Nord. Les activitats de l'ECA es financen a través de les contribucions dels membres i de les donacions de fans del circ.

L'ECA està oberta a organitzacions del circ, productors, agents, festivals i empreses d'entrenament d'animals. A més d'una trobada anual, se celebra cada any un simposi en el marc del Festival Internacional del Circ de Montecarlo, durant el qual es tracten temes rellevants d'actualitat al sector. L'ECA publica un butlletí periòdic, un sistema d'alertes sobre temes de negoci i el *Planet Circus Magazine* (trimestral).

Tots els socis de l'ECA han de complir els requisits següents:

- Estar registrat en una cambra de comerç.
- Estar al corrent de pagaments d'impostos, seguretat social, assegurances i, en general, de totes les normatives aplicables.

- Disposar de tots els permisos necessaris, especialment visats i permisos de treball, per a tots els treballadors d'acord amb la legislació vigent.
- Estar en possessió dels permisos i els certificats necessaris per a tots els animals que treballen amb el circ. Complir el codi ECA de conducta per als animals.

L'ECA està reconeguda pel Parlament Europeu com a organització oficial de professionals del circ, i és convidada a participar de manera regular en l'aportació de continguts per a legislació nacional i europea relacionada amb el circ. Aquesta col·laboració va portar el Parlament Europeu a declarar el 2005 una resolució per a més suport dels circs com a part de la cultura europea.

**GCD - GESELLSCHAFT DER CIRCUSFREUNDE
DEUTSCHLAND (ALEMANYA)**

<http://www.circusfreunde.org/GCD/>

La societat d'Amics del Circ a Alemanya (GCD) va ser fundada el

1955. Actualment té 2.000 socis, tant a Alemanya com a Suïssa, Holanda, Bèlgica, Àustria, Escandinàvia, EUA, Sud-àfrica i Austràlia.

Els membres de la GCD són molt variats; igual que l'escena del circ és polifacètica, l'espectre abraça des del petit circ familiar fins a grans circs reconeguts a tot Europa, com el circ Roncalli o el Krone (el més gran d'Europa). L'escena del circ comprèn molta varietat, des del programa de circ tradicional fins a presentacions d'artistes sense animals.

Els socis de la GCD col·leccionen programes de circ, llibres i articles de premsa (o escriuen ells mateixos aquestes publicacions), així com fotografies i vídeos dels espectacles. L'associació publica mensualment un diari, *Circus Zeitung*, que s'envia de manera gratuïta als associats i que inclou crítica de programació, reportatges, presentacions d'artistes, agenda d'esdeveniments de circ i activitats de l'associació.

La GCD atorga diversos premis a artistes, experts i gent del circ (Ernst-Renz-Plakette per a artistes, Saltarino-Preis per a periodistes especialitzats en circ). La GCD també atorga premis en el marc del Festival International du Cirque de Monte Carlo i del festival per a joves talents European Youth Circus (Wiesbaden, Alemanya).

Altres associacions:

**VSZ - VERBAND SCHWEIZER
ZIRKUSUNTERNEHMEN (SUÏSSA)**

www.zirkusverband.ch

Associació suïssa d'empreses de circ.

**MANEGE - CLUB DER CIRCUS-, VARIÉTÉ- UND
ARTISTENFREUNDE (CVA) DER SCHWEIZ (SUÏSSA)**

www.circusfreunde.ch

Club d'amics del circ i les varietats a Suïssa.

DANKS ARTIST FORBUNG (DINAMARCA)

www.artisten.dk

Associació d'artistes danesos.

Bibliografia consultada

BUNDESVERBAND FREIER THEATER. *Frei Darstellende Künste in Deutschland 2014. Daten und Analysen.* www.freie-theater.de

THOEN, Laurens. *Circus als Kultur - in Deutschland undenkbar?*. Juliol del 2012.

PATCHOVSKY, Jenny. *Einführung in die Geschichte und Ästhetik des Neuen Zirkus. Atemzug Kölner Stammtisch Neuer Zirkus: novembre del 2010)*

Diversos autors. *Zirkusfreie Vorstellungen* (Politik & Kultur, Deutscher Kulturrat: maig-juny del 2013. www.politikundkultur.net

Circostrada. www.circostrada.net

Kultur- und Kreativwirtschaftsindex Berlin-Brandenburg 2011.

Gesamtwirtschaftliche Perspektiven der Kultur- und Kreativwirtschaft in Deutschland. Bundesministerium für Wirtschaft und Technologie - Initiative Kultur- und Kreativwirtschaft der Bundesregierung: 2009.

3. Actuació de companyies catalanes 2014-2016

Alemanya, Àustria, Suïssa i països nòrdics

2014

Qui:	Joan Català
Espectacle:	Pelat
Quan:	22-23 de juliol de 2016
On:	Internationales Straßentheaterfestival
Ciutat:	Ludwigshafen (Alemanya)
Qui:	Bot Project
Espectacle:	Collage
Quan:	29 de gener de 2014
On:	Internationale Kulturbörse
Ciutat:	Freiburg (Alemanya)
Qui:	Max Calaf Sevé
Espectacle:	Tour
Quan:	29-30 de gener de 2014
On:	Internationale Kulturbörse
Ciutat:	Freiburg (Alemanya)

Qui:	Pepa Plana
Espectacle:	Penèlope
Quan:	13-15 de febrer de 2014
On:	Espoo City Theatre
Ciutat:	Espoo (Finlàndia)

Qui:	Bot Project
Espectacle:	Collage
Quan:	24-25 de maig de 2014
On:	Piazzetta Festival
Ciutat:	Bassum (Alemanya)

Qui:	Cia. Eia
Espectacle:	Tour
Quan:	30 de maig de 2014
On:	Tête-à-Tête Festival
Ciutat:	Rastatt (Alemanya)

Qui:	Los Galindos
Espectacle:	Maiurta
Quan:	7-9 de juny de 2014
On:	Europäisches Straßentheaterfestival
Ciutat:	Detmold (Alemanya)

Qui:	Adrian Schwartzstein
Espectacle:	Dans / The Bed / Greenman / Blishem
Quan:	2-6 de juliol de 2014
On:	Tollwood Festival
Ciutat:	Munic (Alemanya)

Qui:	Los Galindos
Espectacle:	Maiurta
Quan:	4-6 de juliol de 2014
On:	La Strada Festival
Ciutat:	Bremen (Alemanya)

Qui:	Osadia
Espectacle:	Hairdressing art
Quan:	5-14 de juliol de 2014
On:	Tollwood Festival
Ciutat:	Munic (Alemanya)

Qui:	Los Galindos
Espectacle:	Maiurta
Quan:	7-27 de juliol de 2014
On:	Kleines Fest im Großen Garten Festival
Ciutat:	Hannover (Alemanya)

Qui:	Bot Project
Espectacle:	Collage
Quan:	15-19 de juliol de 2014
On:	Tollwood Festival
Ciutat:	Munic (Alemanya)

Qui:	Animal Religion
Espectacle:	Indomador
Quan:	30 de juliol de 2014
Ciutat:	Halmstad (Suècia)

Qui:	Animal Religion
Espectacle:	Indomador
Quan:	31 de juliol de 2014
Ciutat:	Helsingør (Dinamarca)

Qui:	Joan Català
Espectacle:	Pelat
Quan:	31 de juliol – 1 d'agost de 2014
On:	Passagefestival.Nu
Ciutat:	Helsingør (Dinamarca)

Qui:	Los Galindos
Espectacle:	Maiurta
Quan:	31 de juliol – 2 d'agost de 2014
On:	Internationales Musik- und Theaterfestival
Ciutat:	Pforzheim (Alemanya)

Qui:	Cia. Zero
Espectacle:	Nymio / Allegro Ma Non Troppo
Quan:	31 de juliol – 3 d'agost de 2014
On:	Scheune Schaubuden Sommer Festival
Ciutat:	Dresden (Alemanya)

Qui:	Animal Religion
Espectacle:	Indomador
Quan:	1 d'agost de 2014
Ciutat:	Helsingborg (Suècia)

Qui:	Cia. Eia
Espectacle:	Tour
Quan:	1-2 d'agost de 2014
On:	Internationales Straßentheaterfestival
Ciutat:	Ludwigshafen (Alemanya)

Qui:	Animal Religion
Espectacle:	Indomador
Quan:	2 d'agost de 2014
Ciutat:	Landskrona (Suècia)

Qui:	Max Calaf Sevé
Espectacle:	Tour
Quan:	2-3 d'agost de 2014
On:	Gauklerfest
Ciutat:	Koblenz (Alemanya)

Qui:	Leandre
Espectacle:	Rien à dire / No sé
Quan:	2-6 d'agost de 2014
On:	La Strada Festival
Ciutat:	Graz (Suïssa)

Qui:	Adrian Schwartzstein
Espectacle:	Dans / The Bed / Greenman / Blishem
Quan:	10 d'agost de 2014
On:	Sommer Festival
Ciutat:	Colònia (Alemanya)

Qui:	Adrian Schwartzstein
Espectacle:	Dans / The Bed / Greenman / Blishem
Quan:	12-13 d'agost de 2014
On:	Sommer Fort X Festival
Ciutat:	Colònia (Alemanya)

Qui:	Guillem Albà
Quan:	12-16 d'agost de 2014
on:	Stockholm Culture Festival
Ciutat:	Stockholm (Suècia)

Qui:	Animal Religion
Espectacle:	Indomador
Quan:	15-17 d'agost de 2014
On:	Teateronen Asteroit Festival
Ciutat:	Copenhague (Dinamarca)

Qui:	Psirc
Espectacle:	Acrometria
Quan:	16-17 d'agost de 2014
On:	Asteroiden Festival
Ciutat:	Copenhague (Dinamarca)

Qui:	Psirc
Espectacle:	Acrometria
Quan:	21-23 d'agost de 2014
On:	Zürcher Theaterspektakel
Ciutat:	Zürich (Suïssa)

Qui:	Max Calaf Sevé
Espectacle:	Tour
Quan:	23-24 d'agost de 2014
On:	Stamp Festival
Ciutat:	Hamburg (Alemanya)

Qui:	Los Galindos
Espectacle:	Maiurta
Quan:	29-30 d'agost de 2014
On:	Welttheater der Straße Festival
Ciutat:	Schwerte (Alemanya)

Qui:	Max Calaf Sevé
Espectacle:	Tour
Quan:	13-14 de setembre de 2014
On:	Zirkart Festival
Ciutat:	Forchheim (Alemanya)

Qui:	Bot Project
Espectacle:	Collage
Quan:	14 de setembre de 2014
On:	Kulturpflaster Festival
Ciutat:	Regensburg (Alemanya)

Qui:	Cia. Zero
Espectacle:	Nymio / Allegro Ma Non Troppo
Quan:	26-28 de setembre de 2014
On:	Wandertheaterfestival
Ciutat:	Radebeul (Alemanya)

2015

Qui:	Joan Català
Espectacle:	Pelat
Quan:	11-14 de febrer de 2015
Ciutat:	Estocolm (Suècia)
Qui:	Camilo Clown
Espectacle:	Driiing!
Quan:	12 d'abril de 2015
On:	Borsa Suïssa d'Espectacles
Ciutat:	Bienne (Suïssa)
Qui:	Los Galindos
Espectacle:	Maiurta
Quan:	15-25 maig de 2015
On:	Kulturelle Landpartie Festival
Ciutat:	Güstritz (Alemanya)
Qui:	Los Galindos
Espectacle:	Maiurta
Quan:	30-31 de maig de 2015
On:	Obere Mühle
Ciutat:	Dübendorf (Suïssa)

Qui:	Cia. Manolo Alcántara
Espectacle:	Rudo
Quan:	25-30 de juny de 2015
On:	Tollwood Festival
Ciutat:	Munic (Alemanya)
Qui:	Cabaret Elegance
Quan:	3-4 de juliol de 2015
On:	Via Thea Festival
Ciutat:	Görlitz (Alemanya)
Qui:	Psirc
Espectacle:	Acrometria
Quan:	6-30 de juliol de 2015
On:	Kleines Fest im Großen Garten Festival
Ciutat:	Hannover (Alemanya)
Qui:	Cabaret Elegance
Quan:	8-9 de juliol de 2015
On:	Gassensationen Festival
Ciutat:	Heppenheim (Alemanya)
Qui:	Joan Català
Espectacle:	Pelat
Quan:	9-13 de juliol de 2015
Ciutat:	Munic (Alemanya)

Qui:	Los Galindos
Espectacle:	Maiurta
Quan:	10-11 de juliol de 2015
On:	WOW! (WocheOhneWorte) Festival
Ciutat:	Baden-Baden (Alemanya)

Qui:	Cabaret Elegance
Quan:	15 de juliol de 2015
On:	Kunstdünger Festival
Ciutat:	Hamm (Alemanya)

Qui:	Chapertons
Espectacle:	Boom
Quan:	18 de juliol de 2015
On:	Seebühne
Ciutat:	Weinheim (Alemanya)

Qui:	Los Galindos
Espectacle:	Maiurta
Quan:	23-25 de juliol de 2015
On:	Pflasterspektakel Festival
Ciutat:	Linz (Àustria)

Qui:	Los Galindos
Espectacle:	Maiurta
Quan:	29-30 de juliol de 2015
On:	Olàlà Festival
Ciutat:	Linz (Àustria)

Qui:	Cabaret Elegance
Quan:	1-2 d'agost de 2015
On:	Straßentheaterfestival
Ciutat:	Idar-Oberstein (Alemanya)

Qui:	Chapertons
Espectacle:	Boom
Quan:	9 d'agost de 2015
On:	Open Flair Festival
Ciutat:	Eschwege (Alemanya)

Qui:	Cabaret Elegance
Quan:	28-29 d'agost de 2015
On:	Welttheater der Straße Festival
Ciutat:	Schwerte (Alemanya)

Qui:	Adrian Schvartzstein & Le Tendre Amour
Espectacle:	Seasons
Quan:	18 de desembre de 2015 – 6 de gener de 2016
On:	Orpheum
Ciutat:	Graz (Àustria)

2016

Qui:	Chapertons
Espectacle:	Boom
Quan:	3-4 de gener de 2016
On:	Die Wühlmäuse
Ciutat:	Berlín (Alemanya)
Qui:	Chapertons
Espectacle:	Boom
Quan:	5 de gener de 2016
On:	Teo-Otto-Theater
Ciutat:	Remscheid (Alemanya)
Qui:	Animal Religions
Espectacle:	Sapiens Zoo
Quan:	9-10 de març de 2016
On:	Subcase Subtopia Circus Fair
Ciutat:	Alby (Suècia)
Qui:	Joan Català
Espectacle:	Pelat
Quan:	27-29 de maig de 2016
On:	Tête-à-Tête Festival
Ciutat:	Rastatt (Alemanya)

Qui:	Joan Català
Espectacle:	Pelat
Quan:	22-23 de juliol de 2016
On:	Internationales Straßentheaterfestival
Ciutat:	Ludwigshafen (Alemanya)

Qui:	Joan Català
Espectacle:	Pelat
Quan:	29-30 de juliol de 2016
On:	Olàlà Festival
Ciutat:	Linz (Àustria)

Qui:	Joan Català
Espectacle:	Pelat
Quan:	2-3 d'agost de 2016
On:	La Strada Festival
Ciutat:	Graz (Àustria)

Qui:	Joan Català
Espectacle:	Pelat
Quan:	19-21 d'agost de 2016
On:	Oulu August Festival
Ciutat:	Oulu (Finlàndia)

Catalan Arts!

Institut Català de les Empreses
Culturals (ICEC)

Passatge de la Banca 1-3

08002 Barcelona

internacional.icec@gencat.cat

www.catalanarts.cat